

БЕСЕДА НАРОДНОГО КОМИССАРА ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ СССР В.М. МОЛОТОВА С ПОСЛАННИКОМ ФИНЛЯНДСКОЙ РЕСПУБЛИКИ В СССР Ю.К. ПААСИКИВИ

18 декабря 1940 г.

Секретно

После взаимных приветствий т. Молотов выражает свое удивление по поводу того, что на его заявление от 6 декабря был получен ответ не от правительства Финляндии, а от правительства Швеции, в то время как от финляндского правительства этого ответа до сего времени не последовало. Тов. Молотов спрашивает, не показывает ли это, что политика Финляндии действительно подчинена Стокгольму?

Паасикиви заявляет, что еще третьего дня он получил ответ финляндского правительства и тогда же хотел просить приема у т. Молотова, но услышав, что по этому вопросу уже был Ассарссон [Assarsson], Паасикиви не стал просить приема, поскольку этот вопрос является для Финляндии и Швеции общим. Затем Паасикиви зачитывает следующий ответ финляндского правительства:

"По полученным нами сведениям насчет заявления Министра Иностранных дел Швеции Гюнтера [Günther] Посланнику СССР в Стокгольме Коллонтай, очевидно, имеется какое-то недоразумение. Гюнтер заявил 27 ноября, что по инициативе Швеции совсем предварительно поднят вопрос о возможности более тесного сотрудничества между Швецией и Финляндией на почве координирования оборонительной и внешней политики обеих стран. Финляндский посланник в Стокгольме Казашерна [Wasastjerna] 3 декабря сообщил Коллонтай, что рассматриваются возможности нейтрализации Финляндии и Швеции. Это не значит, что руководство внешней политики Финляндии будет подчинено Стокгольму. Внешнеполитические обязательства Финляндии ни в малейшей степени не будут затронуты, а возможное более тесное сотрудничество со Швецией именно значило бы работу на почве, созданной Московским миром от 12 марта 1940 года. Мы хотим подчеркнуть, что первым предположением внешнеполитического сотрудничества со Швецией с нашей стороны является сохранение нынешних границ Финляндии. Заявление Гюнтера Коллонтай свидетельствует о том, что со шведской стороны также не желают урегулировать дела секретно, но, напротив, СССР информируется".

На это т. Молотов говорит, что ответ финляндского правительства не может внести изменений в позицию советского правительства, изложенную т. Молотовым в беседе с Паасикиви 6 декабря. Тов. Молотов добавляет, что еще в марте на сессии Верховного Совета СССР, когда речь шла о военном союзе Финляндии, Швеции и Норвегии, им было заявлено, что участие Финляндии в этом союзе будет противоречить мирному договору

между СССР и Финляндией. Теперь же видно, что эти планы не только не брошены, а, наоборот, дело дошло до возможности подчинения внешней политики Финляндии Стокгольму. При этом т. Молотов напоминает, что в заявлении советского правительства от 6 декабря было прямо указано, что подчинение внешней политики Финляндии Стокгольму означает ликвидацию мирного договора, так как в этом случае Финляндия переходит в положение вассального государства, которое лишено возможности отвечать за исполнение договора. Советское правительство заявило о своей позиции финляндскому правительству, и заявление т. Молотова от 6 декабря не есть простая бумажка, а является серьезным предупреждением.

Затем т. Молотов указывает, что в заявлении Ассарссона имеется указание на то, что шведское правительство полагает, что германское правительство не будет иметь возражений против осуществления этих планов. Тов. Молотов спрашивает, не участвует ли Германия в этих переговорах и подтверждает ли финляндское правительство это заявление шведского правительства?

Паасикиви отвечает, что он об этом ничего не знает, но думает, что финляндское правительство не обращалось к немцам.

Тов. Молотов спрашивает Паасикиви, известно ли финляндскому правительству что-нибудь о позиции Англии и Америки по поводу этих планов Швеции и Финляндии?

Паасикиви отвечает, что он об этом ничего не знает. Одновременно Паасикиви спрашивает: а если эти державы не будут иметь возражений, то будет ли возражать в этом случае советское правительство?

Тов. Молотов на это отвечает, что ему хотелось лишь информироваться о позиции указанных выше держав, поскольку на одну из них есть прямая ссылка у шведского правительства. Что же касается СССР, то он свое отношение выразил и дал соответствующую оценку в заявлении от 6 декабря.

Паасикиви заявляет, что поскольку в плане координации внешней политики Финляндии и Швеции финляндское правительство имеет в виду сохранение статус-кво, то ему кажется, что упомянутые державы не отнеслись бы к этому отрицательно.

На это т. Молотов замечает, что как раз осуществление плана подчинения внешней политики Финляндии Стокгольму и заключение военного союза между Швецией и Финляндией есть изменение статус-кво и потому прямо противоречит заявлению финляндского правительства о сохранении статускво и является нарушением Мирного договора от 12 марта.

В ответ на заявление Паасикиви о том, что Мирный договор, якобы, выполнен уже

полностью, т. Молотов указал, что, к сожалению, Мирный договор еще не выполнен полностью. Так, например, до сего времени не построена железная дорога на территории Финляндии. В связи с этим т. Молотов попросил Паасикиви проинформировать его о ходе строительства железной дороги. Паасикиви обещал это сделать в ближайшие дни.

Записал С.КОЗЫРЕВ

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, п. 3, д. 19, л. 58—61.

Источник: Министерство Иностранных Дел Российской Федерации. Документы внешней политики. 1940—22 июня 1941. XXIII:2. № 596. Москва: Междунар. отношения, 1998.

CONVERSATION OF THE PEOPLE'S COMMISSAR FOR FOREIGN AFFAIRS OF THE USSR V.M. MOLOTOV WITH THE ENVOY OF THE REPUBLIC OF FINLAND IN THE USSR J. K. PAASIKIVI

December 18, 1940

Secret

After mutual greetings, Comrade Molotov expresses his surprise that a reply to his statement of December 6 was not received from the government of Finland, but from the government of Sweden, while no answer from the Finnish government up to this time did not follow. Comrade Molotov asks, whether this shows that Finland's policy is actually subordinate to Stockholm?

Paasikivi states that as early as the day before yesterday he received a reply from the Finnish government and at the same time he wanted to ask for an appointment with Comrade Molotov, but when he heard that Assarsson already was on this issue, Paasikivi did not ask for an appointment, since this question is common for Finland and Sweden. Paasikivi then reads out the following replay from the Finnish government:

"Information received about the statement of the Minister of Foreign Affairs of Sweden Günther to the USSR envoy in Stockholm, Kollontai, obviously has some kind of misunderstanding. Günther declared on November 27 that, at the initiative of Sweden, a completely preliminary question was raised about the possibility of closer cooperation between Sweden and Finland on the basis of coordinating the defense and foreign policy of both countries. The Finnish envoy to Stockholm, Kazasherna [Wasastjerna], informed Kollontai on December 3 that possibilities for neutralization of Finland and Sweden were being considered. This does not mean that the leadership of Finland's foreign policy will be subordinate to Stockholm.

Finland's foreign policy commitments will not be in the least affected, and a possible closer cooperation with Sweden would mean working on the basis created by the Moscow peace treaty on March 12, 1940. We want to emphasize that the first supposition in foreign policy cooperation with Sweden on our part is to preserve the current borders of Finland. Günther's statement to Kollontai demonstrates that the Swedish side neither wants to settle matters secretly, but, on the contrary, the USSR is being informed. "

To this, Comrade Molotov says that the Finnish government's reply cannot make changes into the position of the Soviet government set out by Comrade Molotov in a conversation with Paasikivi on December 6. Comrade Molotov adds that back in March at a session of the Supreme Soviet of the USSR, when it was on the military alliance of Finland, Sweden and Norway, he announced that Finland's participation in this alliance would contradict the peace treaty between the USSR and Finland. Now it is clear that these plans are not only not abandoned, but, on the contrary, they have reached the possibility of subordinating Finland's foreign policy to Stockholm. At the same time, Comrade Molotov recalls that in the statement of the Soviet government of December 6, it was explicitly stated that the subordination of Finland's foreign policy to Stockholm means the liquidation of the peace treaty, since in this case Finland becomes a vassal state, which is deprived of the opportunity to be responsible for execution of

the agreement. The Soviet government declared its position to the Finnish government, and Comrade Molotov's statement of December 6 is not just a piece of paper, but a serious warning.

Then Comrade Molotov points out that Assarsson's statement contains an indication that the Swedish government believes that the German government will have no objection to the implementation of these plans. Comrade Molotov asks whether Germany is participating in these negotiations and whether the Finnish government confirms this statement of the Swedish government?

Paasikivi replies that he knows nothing about this, but thinks that the Finnish government did not contact the Germans.

Comrade Molotov asks Paasikivi if the Finnish government knows anything about the position of England and America regarding these plans of Sweden and Finland?

Paasikivi replies that he knows nothing about it. At the same time Paasikivi asks: if these powers have no objections, will the Soviet government object in this case?

Comrade Molotov replies that he only wanted to be informed about the position of the above powers, since the Swedish government has a direct link to one of them. As for the USSR, he expressed his attitude and gave the corresponding assessment in the statement of December 6.

Paasikivi states that since in terms of coordinating Finland's foreign policy and the Finnish government has in mind the preservation of the status quo in Sweden, it seems to it that the aforementioned powers would not have reacted negatively to this.

To this, Comrade Molotov remarks that it is precisely the implementation of the plan for subordinating external Finland's policy to Stockholm and the conclusion of a military alliance between Sweden and Finland is an alteration in the status quo and therefore directly contradicts the statement of the Finnish government on maintaining the status quo and is a violation of the Peace Treaty of March 12.

In response to Paasikivi's statement that the Peace Treaty was allegedly fulfilled in full, Comrade Molotov pointed out that, unfortunately, the Peace Treaty had not yet been fully implemented. So, for example, until now a railway has not been built on the territory of Finland. In this regard, Comrade Molotov asked Paasikivi to inform him about the progress of the construction of the railway. Paasikivi promised to do this in the coming days.

Recorded by S.KOZYREV

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, п. 3, д. 19, л. 58—61.

Source: Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation. Foreign policy documents. 1940-22 June 1941. XXIII: 2. No. 596. Moscow: Intern. relationship, 1998.

SNTL:N ULKOASIOIDEN KANSANKOMISSAARI V.M. MOLOTOVIN KESKUSTELU SUOMEN TASAVALLAN SNTL:N LÄHETILÄÄN J.K. PAASIKIVEN KANSSA

18. joulukuuta 1940

Salainen

Molempipuolisten tervehdysten jälkeen tov. Molotov ilmaisee ihmetyksensä siitä, että hänen lausuntonsa joulukuun 6:nelta päivältä ei saanut vastausta Suomen hallitukselta vaan Ruotsin hallitukselta, ja Suomen hallituksen vastausta ei tähän mennessä ole seurannut. Tov. Molotov kysyy, osoittaako tämä, että Suomen politiikka on alisteinen Tukholmalle?

Paasikivi toteaa, että jo päivää ennen toissapäivää hän sai Suomen hallituksen vastauksen ja samalla hän halusi pyytää tapaamista tov. Molotovin kanssa, mutta kun hän kuuli, että Assarsson käsitteli jo tätä kysymystä, Paasikivi ei pyytänyt tapaamista, koska kysymys on yhteinen Suomelle ja Ruotsille. Paasikivi lukee sitten seuraavan vastauksen Suomen hallitukselta:

”Ruotsin ulkoministeri Güntherin lausunnosta SNTL:n Tukholman lähettiläälle Kollontaille saadun tiedon mukaan asiassa näyttää olevan jonkinlainen väärinkäsitys. Günther toi esille 27. marraskuuta Ruotsin aloitteesta täysin alustavan kysymyksen mahdollisuudesta läheisempään yhteistyöhön Ruotsin ja Suomen välillä tarkoituksena koordinoida molempien maiden puolustus- ja ulkopoliittikkaa. Suomen Tukholman lähettiläs Kazasherna [Wasastjerna], informoi Kollontaita 3. joulukuuta siitä, että tarkasteltavina ovat mahdollisuudet Suomen ja Ruotsin pysyttämiseksi puolueettomina. Tämä ei tarkoita, että Suomen ulkopoliittikan johto olisi alisteinen Tukholmalle.

Suomen ulkopoliittikan sitoumuksiin ei vähimmässä määrinkään vaikuteta ja mahdollinen läheisempi koordinaatio Ruotsin kanssa tarkoittaisi työskentelyä Moskovan 12. maaliskuuta 1940 tehdyn rauhansopimuksen luomalta pohjalta. Haluamme korostaa, että ulkopoliittikan koordinaatiossa Ruotsin kanssa ensimmäinen lähtökohta on meidän puoleltamme säilyttää Suomen nykyiset rajat. Güntherin lausuma Kollontaille osoittaa, että myöskään Ruotsin puoli ei halua asioiden järjestelyä salassa vaan päinvastoin, SNTL:ää tullaan informoimaan.”

Tähän tov. Molotov sanoo, että Suomen hallituksen vastaus ei voi aikaansaada muutoksia siihen neuvostohallituksen asennointiin, jonka tov. Molotov toi esille keskustelussa Paasikiven kanssa 6. joulukuuta. Tov. Molotov lisäsi, että aikaisemmin maaliskuussa SNTL:n korkeimman neuvoston istunnossa, kun kosketeltiin Suomen, Ruotsin ja Norjan sotilaallista liittoutumista, hän ilmoitti että Suomen osallistuminen tähän liittokuntaan on SNTL:n ja Suomen välisen rauhansopimuksen vastaista. Nyt on selvää, että näitä suunnitelmia ei vain hylätty vaan ne ovat lähentyneet mahdollista Suomen ulkopoliittikan alistamista Tukholmalle. Tässä tov. Molotov muistuttaa, että neuvostohallituksen lausunnossa 6. joulukuuta sanottiin selvästi, että Suomen ulkopoliittikan alistaminen Tukholmalle merkitsee rauhansopimuksen mitätöintiä, koska siinä tapauksessa Suomesta tulee vasallivaltio, jolta on riistetty mahdollisuus vastata sopimuksen

toimeenpanosta. Neuvostohallitus on kertonut asennoitumisensa Suomen hallitukselle ja tov. Molotovin lausuma 6. joulukuuta ei ole vain paperinpala vaan vakava varoitus.

Sitten tov. Molotov huomauttaa, että Assarssonin lausunto sisältää viittauksen siihen, että Ruotsin hallitus uskoo, että Saksan hallituksella ei ole huomauttamista näiden suunnitelmien toimeenpanoon. Tov. Molotov kysyi, osallistuuko Saksa näihin neuvotteluihin ja vahvistaako Suomen hallitus Ruotsin hallituksen lausuman?

Paasikivi vastaa, että hän ei tiedä mitään tästä, mutta arvelee, että Suomen hallitus ei kontaktoinut saksalaisia.

Tov. Molotov kysyy Paasikiveltä, tietääkö Suomen hallitus mitään Englannin ja Amerikan asenteesta Ruotsin ja Suomen suunnitelmia koskien?

Paasikivi vastaa, ettei tiedä mitään siitä. Samalla Paasikivi kysyy: Jos näillä hallituksilla ei ole mitään asiaa vastaan, tuleeko neuvostohallitus vastustamaan sitä silloin?

Tov. Molotov vastaa, että hän halusi vain saada tietoa yllä olevien valtojen asenteesta, koska Ruotsin hallituksella on suora linkki toiseen niistä. Mitä SNTL:ään tulee, hän ilmaisi asenteensa ja antoi tätä koskevan arvioinnin lausunnossaan 6. joulukuuta.

Paasikivi toteaa, että kun tarkoituksena on Suomen ulkopoliitiikan koordinointi ja kun Suomen hallituksella on mielessä status quon säilyttäminen Ruotsissa, näyttää siltä, etteivät edellämainitut valtat olisi reagoineet negatiivisesti tähän.

Tähän tov. Molotov huomauttaa, että juuri suunnitelman toimeenpano Suomen ulkopoliitiikan alistamiseksi Tukholmalle ja sotilasliiton sopiminen Ruotsin ja Suomen välille on juuri status quon muuttamisesta ja siksi suoraan vastakkainen Suomen hallituksen lausunnonle status quon ylläpitämisestä ja on maaliskuun 12. päivän rauhansopimuksen rikkomista.

Vastauksena Paasikiven lausumalle, että rauhansopimus on täysin täytetty, tov. Molotov huomautti, että valitettavasti rauhansopimusta ei ole vielä täysin pantu toimeen. Niinpä esimerkiksi Suomen alueella rautatietä ei toistaiseksi ole rakennettu. Tätä koskien tov. Molotov pyysi Paasikiveä tiedottamaan hänelle rautatierakennuksen edistymisestä. Paasikivi lupasi tehdä tämän muutaman päivän sisällä.

Recorded by S.KOZYREV

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, п. 3, д. 19, л. 58—61.

Lähde: Venäjän Federaation ulkoministeriö. Ulkopoliitiikan asiakirjoja. 1940-22. kesäkuuta 1941. XXIII: 2. No. 596. Moskova: Kans.väl. suhteet, 1998.